Til: Energidepartementet

ref. 26/811

Fra: Svalbard Reiselivsråd v/ Visit Svalbard

Longyearbyen 15.07.26.

Høringssvar: Forslag til regulering av forsyningen av elektrisk energi og varme i Longyearbyen

Det vises til høring fra Energidepartementet, 25. mars 2026, med forslag til regulering av forsyningen av elektrisk energi og varme i Longyearbyen. Visit Svalbard AS leverer med dette høringsinnspill på vegne av Svalbard Reiselivsråd.

0. Sammendrag:

Visit Svalbard mener forslaget til regulering av forsyningen av elektrisk energi og varme i Longyearbyen er lite tilpasset de lokale forholdene, og verken legger til rette for en fremtidig bærekraftig energiforsyning eller bygger opp under en robust beredskap. Forslaget bidrar heller ikke til forutsigbarhet rundt pris-/kostnadsnivå for verken privatpersoner, organisasjoner eller næringsliv. Forslaget bør derfor betydelig endres; fortrinnsvis foreslår vi at det gjennomføres lokal innspillsrunde før forslaget justeres og sendes på ny høring.

1. Innledning

Destinasjonsselskapet Visit Svalbard er det operative organet for medlemsorganisasjonen Svalbard Reiselivsråd, som pt. har 76 medlemmer, i all hovedsak lokale reiselivsrelaterte virksomheter innen overnatting, aktivitet, transport, servering og varehandel. Til sammen står reiselivet direkte og indirekte for over 1000 årsverk i Longyearbyen (2025 Samfunnsøkonomisk analyse). Visit Svalbard utøver dermed en sentral rolle for store deler av Longyearbyens næringsliv, samtidig som reiselivsnæringen som helhet også er en viktig aktør innen lokal beredskap.

Viset Svalbard inngir høringsuttalelse i saken på vegne av medlemsorganisasjonen, men har også hatt bred dialog med andre lokale samarbeidspartnerne og interessenter i sakens anledning. Vi opplever derfor at vår uttalelse er godt avstemt lokalt. Samtidig har vi oppfordret spesielt de større overnattingsvirksomhetene til å gi egne innspill, da de har helt særegne forutsetninger som gjør at de trolig berøres hardere enn andre deler av næringslivet.

Det er positivt at staten nå tar over ansvaret for energiforsyningen i Longyearbyen, og også viser vilje å handle raskt og investere tilstrekkelig. Samtidig mener vi at det er en betydelig svakhet at Energidepartementets forslag til løsninger ikke er tilstrekkelig drøftet og forankret med de lokale interessenter før høringen. Det kan også se ut til at behovene til Svalbards og Longyearbyens omfattende maritime virksomhet ikke er vurdert og hensyntatt. Vi mener derfor i sum at forslaget ikke i er godt nok tilpasset de spesielle forutsetningene som gjelder i Longyearbyen.

Gitt de store manglene ved forslaget, er vårt prinsipale innspill derfor at Energidepartementet trekker det tilbake for videre bearbeiding. Departementet bør så foreta en innspillsrunde i Longyearbyen hvor både næringsliv og befolkningen blir tatt med på råd, for deretter å legge fram et omarbeidet forslag til ny høring. Vi vil i det følgende argumentere for hvorfor vi mener dette er den beste løsningen.

2. Overgangen fra kull til diesel som energikilde

Både næringsliv og befolkningen på Svalbard har opplevd overgangen i 2023, fra kull til diesel som energikilde, som en stor usikkerhetsfaktor og til dels kilde til frustrasjon. Det som kan anses å være manglende planlegging og konsekvensutredning, har medført energi- og varmeutfall, uforsvarlig driftssikkerhet, dårlig leveringskvalitet og ikke minst en svekket beredskap.

Videre oppleves det at virkningene på kostnadsbildet ikke i tilstrekkelig grad har blitt vurdert før omleggingen, gitt det lave antallet forbrukere (både næringsliv og befolking) som skal belastes for bruk av elektrisitet og varme.

I oppstartsfasen opplevde man også mange hendelser som skapte usikkerhet, blant annet nesten nedstenging av energiforsyningen midtvinters ved et par anledninger. Dette harmonerer ikke med de signaler myndighetene over tid har lagt til grunn som målsetting for den fremtidige energiforsyningen på Svalbard; at den må være sikker, kostnadseffektiv og bærekraftig.

Usikkerheten på energisiden er fremdeles er til stede i dagliglivet til innbyggere og næringsliv, og forslaget til regulering tar ikke i tilstrekkelig grad hensyn til dette.

3. Innføring av regulering

Visit Svalbard er som utgangspunkt positive til innføring av regulering på dette området. Det er behov for store investeringer i både ny infrastruktur og vedlikehold og utskiftning av eksisterende elektrisitets- og varmeanlegg i Longyearbyen.

Samtidig oppleves det at myndighetene ikke kjenner de lokale forholdene tilstrekkelig, og heller ikke involverer lokale sentrale aktører før man går ut med forslaget til regulering. Dette gjør at deler av forslaget bærer preg av manglende kunnskap om lokal kompleksitet og helhet. Dette er en betydelig svakhet, som Visit Svalbard ofte ser gjenta seg i andre nasjonale reguleringsprosesser som berører Svalbard. En gjenganger er at det ikke blir gjort reelle konsekvensutredninger med tanke på pris-/kostnadsnivå, verken for næringsliv, husholdninger eller andre.

I punktene 3.1 – 3.4 vil vi kommentere på noen av de viktigste områdene der forslaget bør endres.

3.1. Forsyningssikkerhet og beredskap

Manglende krav til forsyningssikkerhet og kvalitet er en svakhet ved forslaget. Behovet for å avhjelpe usikkerheten rundt forsyningssikkerhet og -kvalitet, som allerede er til stede i Longyearbyen, synes svakt beskrevet i høringsbrevet og ikke i tilstrekkelig regulert i forslaget. Her bør man kunne stille tilnærmet samme krav i Longyearbyen som på fastlandet. Dette er viktig for å kunne opprettholde nødvendig kvalitet ovenfor næringslivet og inngi trygghet i befolkningen.

Visit Svalbard vil i den forbindelse også bemerke at forslagene på dette punktet bærer preg av midlertidighet og hendelsesbasert gjenoppretting og beredskap. I realiteten er det behov for å regulere inn en fremtidig bærekraftig og robust energiforsyning tilpasset det næringslivet og den befolkningen Norge ønsker å ha på Svalbard, ikke at disse må tilpasse seg dårligere og mer usikre løsninger enn på fastlandet.

Når det gjelder tvangsutkobling og mulig rasjonering av strøm og varme, er det igjen viktig at planlegging og utarbeiding av kriterier for dette, samt utpeking av områder eller enkeltobjekter, skjer i samhandling med de lokale aktørene. Her kan det i en gitt situasjon kunne bli kryssende interesser mellom næring, det offentlige og befolkningen, noe som må tydeliggjøres i forskriften. Spesielt overnattingsbransjen må det tas hensyn til i

reguleringen, hvor hoteller og gjestehus til enhver tid huser mange tilreisende som ikke alltid umiddelbart kan returneres til fastlandet når kriser oppstår, samtidig som disse virksomhetene også har en viktig helårlig beredskapsfunksjon.

Longyearbyen er med sin geografiske beliggenhet helt avhengig av strøm og varme gjennom hele året. Departementet ber om innspill til reservelager på 3 eller 6 måneders forbruk av diesel. Dersom næringsliv og befolking skal fortsette å leve og operere på Svalbard i en krise- krigssituasjon, er både 3 og 6 måneders forbruk på lager for lite. Her savnes det en overordnet tenkning og beskrivelse av forholdet mellom evakuering til fastlandet i slike tilfelle og behovet for å opprettholde aktivitet på Svalbard.

3.2 Konsesjonsplikt

Det er positivt at det legges opp til at andre kan bygge og drive egen og alternativ energiproduksjon, samt at det ikke skal være konsesjonsplikt for mindre anlegg.

Visit Svalbard vil imidlertid bemerke at det er en svakhet at det ikke er forslag om mottaksplikt/tilknytningsplikt, for privatprodusert fornybar energi i det nye systemet. Dette er noe Svalbardmeldingen (Meld.St.26 (2023-2024), klart slår fast at det skal tilrettelegges for raskest mulig. I dag leveres kraft fra dieselaggregater, samtidig som det er lagt opp til at fornybar energi skal fases inn raskest mulig, uten at dette er foreslått i forslaget til regulering. Dette ser vi som uheldig og ber om at dette vurderes å ta med dette forholdet i den nye forskriften.

Her vil vi i tillegg påpeke at maritim virksomhet over Longyearbyen havn også må ses helhetlig på med tanke på energibehovet, da elektrifisering og behov for landstrøm er i en rivende utvikling i store deler av sjøbasert virksomhet.

Ellers ser vi positivt på at private anlegg over en viss produsert mengde skal ha plikt til å knytte seg til systemet, dette er viktig i en krise- og beredskapssammenheng. Vi vil her peke også på det som er nevnt ovenfor om utkobling av forbrukere, rasjonering mv, og at også eierne av slike anlegg må bli tatt med i arbeidet med å legge til rette for hva som skal skje i en krise og beredskapssituasjon.

3.3 Behov for forutsigbart kostnadsnivå

I forslaget legges det opp til et skille på tariffen for strøm og varme, noe vi mener er fornuftig. Likevel vil vi påpeke svakheter ved forslaget om effektledd.

Både næringslivet og befolkningen i Longyearbyen har behov for forutsigbarhet og stabilitet for energipriser, noe forslaget ikke bidrar til. Det er få abonnenter å dele kostnadene på i Longyearbyen, både i næringslivet og i private husholdninger, en helt særegen virkelighet for bosetningen på 78 grader nord. Det er også en særegen forutsetning at byen ikke skal vokse, ergo blir det heller ikke flere å dele regningen på i fremtiden. Dette er helt forskjellige forutsetninger fra fastlandet, der man i langt større grad kan velte investeringer i infrastruktur over på forbrukerne og også kan vurdere vekst/utvikling i kalkyler.

Det er en svakhet ved forslaget at det ikke er beskrevet og vurdert hvordan de store investeringene skal dekkes inn. Gitt at det er få abonnenter å velte kostnadene over på i Longyearbyen, vil selvkostprinsippet ikke kunne fungere, verken for strøm eller fjernvarme. Dette må det endres på, og forslaget må tydelig gi langsiktig forutsigbarhet rundt prisnivå på begge disse.

Videre legges det i forslaget opp til at leverandør skal kunne belaste kundene både fastledd og variabelt ledd, og i tillegg kunne beregne et effektledd. Innføring av effektledd mener vi vil kunne slå uheldig ut på strømprisene i Longyearbyen gitt de klimatiske

forholdene og sesongvariasjonene, og her er spesielt overnattingsvirksomheter utsatt. Dette vil kunne gi svært uheldige utslag, og vi fraråder derfor å åpne for denne muligheten i den nye reguleringen, alternativt må foreslått modell vesentlig justeres.

3.4 Manglende vurderinger av økonomiske og administrative konsekvenser

Til slutt vil Visit Svalbard AS påpeke at høringsnotatet ikke godt nok belyser de økonomiske og administrative konsekvenser for næringslivet og befolkningen. Dette mangler faktisk i sin helhet, noe som ikke er akseptabelt.

Det er for eksempel lagt opp til at forbrukerne skal måtte betale anleggsbidrag ved tilkobling/utbygging av infrastruktur og at konsesjonæren skal kunne velte kostandene til utbygging og drift over på abonnentene, uten at konsekvensene av dette er utredet nærmere. Vi ber derfor om at departementet kommer tilbake med en nærmere og mer utfyllende beskrivelse av de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget for næringsliv og husholdningene.

4. Behov for lokale høringsmøter

På bakgrunn av våre påpekte svakheter ved og manglende utredning av konsekvenser av forslaget, ber vi om at departementet pauser prosessen for å kunne gjennomføre innspillsmøter med lokalt næringsliv, private produsenter av energi, samt befolkningen i Longyearbyen. Deretter bør et justert forslag sendes ut på ny høring, denne gang forhåpentligvis bedre avstemt både med de faktiske lokale forhold og med føringene i Svalbardmeldinga.

Visit Svalbard AS bidrar gjerne til å fasilitere en slik lokal innspillsrunde i Longyearbyen. Gjennom dette vil departementet kunne få bedre innsikt i de spesielle forholdene som råder på Svalbard, og dermed få et bedre beslutningsgrunnlag for fastsetting av forskriften om regulering av elektrisk energi og varme.

Vi håper vårt innspill oppfattes konstruktivt og er forståelig, og ser frem til videre god dialog i prosessen.

Med vennlig hilsen
Visit Svalbard AS

Ronny Brunvoll
Daglig leder
ronny@visitsvalbard.com / 951 16 165